

Nationell plan för genomförande av FN:s årtionde för havsforskning

STATSRÅDETS KANSLIS PUBLIKATIONER 2022:18

vnk.fi/sv

VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Statsrådets kanslis publikationer 2022:18

Nationell plan för genomförande av FN:s årtionde för havsforskning

Statsrådets kansli Helsingfors 2022

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

2021
2030 United Nations Decade
of Ocean Science
for Sustainable Development

Statsrådets kansli

CC BY-NC-SA 4.0

ISBN pdf: 978-952-383-337-1

ISSN pdf: 2490-1164

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2022

Nationell genomförandeplan för FN:s årtionde för havsforskning

Statsrådets kanslis publikationer 2022:18

Utgivare	Statsrådets kansli		
Utarbetad av	Statsrådets kansli		
Språk	ruotsi	Sidantal	25

Referat

FN:s generalförsamling beslutade 2017 att FN ska ha ett årtionde för havsforskning 2021–2030 för att stödja havsforskningen inom genomförandet av målen för hållbar utveckling. Statsrådets kansli tillsatte den 2 juni 2021 en styrgrupp med uppgift att utarbeta ett förslag till FN:s årtionde (2021–2030) för havsforskning som stöder hållbar utveckling i Finland och samordna genomförandet av det.

Verkställandet av årtiondet för havsforskning är baserat på statsrådets principbeslut om riktlinjer för havspolitik som fattades 2019. Förslaget om att verkställa årtiondet i Finland utarbetades utifrån riktlinjerna och statsrådets principbeslut om Finlands åtgärdsprogram för havspolitik 2022. Verktällighetsplanen för årtiondet för havsforskning följer de prioriterade områdena i den globala verktällighetsplanen och beaktar både Östersjöforsningen och forskningen om världshaven och olika utvecklingsbehov och riktningar inom hållbart utnyttjande. Planen främjar uppnåendet av målen för hållbar utveckling och integreringen av havskunskap i samhällsdebatten och i beslutsfattandet större utsträckning.

Nyckelord FN:s årtionde för havsforskning, klimatförändringen, marin produktion, havskunskap, havsforskning, hav, havsskydd, miljöns tillstånd, sjöfart, sjösäkerhet, hållbar utveckling

ISBN PDF 978-952-383-337-1 **ISSN PDF** 2490-1164

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-337-1>

YK:n merentutkimuksen vuosikymmenen kansallinen toimeenpanosuunnitelma

Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2022:18

Julkaisija	Valtioneuvoston kanslia		
Yhteisötekijä	Valtioneuvoston kanslia		
Kieli	svenska	Sivumäärä	25

Tiivistelmä

YK:n yleiskokous päätti vuonna 2017 kestävästä kehitystä tukevasta YK:n merentutkimuksen vuosikymmenestä 2021-2030 tukeakseen merentutkimusta kestävästä kehityksen tavoitteiden toteuttamisesta. Valtioneuvoston kanslia asetti 2.6.2021 ohjausryhmän, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus kestävästä kehitystä tukevasta YK:n merentutkimuksen vuosikymmenestä (2021-2030) Suomessa ja koordinoita sen toteuttamista.

Merentutkimuksen vuosikymmenen toimeenpano perustuu vuonna 2019 tehtyyn valtioneuvoston periaatepäätökseen meripolitiikan linjauksista. Ehdotus vuosikymmenen toteuttamisesta Suomessa laadittiin linjausten ja Suomen meripolitiikan toimenpideohjelmasta vuonna 2022 tehdyn valtioneuvoston periaatepäätöksen pohjalta. Merentutkimuksen vuosikymmenen toimeenpanosuunnitelma noudattaa maailmanlaajuisen toimeenpanosuunnitelman painopistealueita ja huomioi sekä Itämeren että valtamerien tutkimuksen ja kestävästä käytön kehitystarpeet ja suunnat. Suunnitelma edistää kestävästä kehityksen tavoitteiden toteuttamista ja meritiedon saattamista entistä laajemmin osaksi yhteiskunnallista keskustelua ja päätöksentekoa.

Asiasanat merentutkimus, meret, meriensuojelu, ympäristön tila, merenkulku, meriturvallisuus, kestävä kehitys, YK:n merentutkimuksen vuosikymmen, ilmastonmuutos, merellinen tuotanto, meritieto

ISBN PDF	978-952-383-337-1	ISSN PDF	2490-1164
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-337-1>

National Implementation Plan for the UN Decade of Ocean Science

Publications of the Prime Minister's Office 2022:18

Publisher	Prime Minister's Office		
Group author	Prime Minister's Office		
Language	Swedish	Pages	25

Abstract

The UN General Assembly took the decision on the UN Decade of Ocean Science for Sustainable Development 2021–2030 in 2017. The aim is to support marine research in the implementation of the Sustainable Development Goals. The task of the steering group appointed by the Prime Minister's Office on 2 June 2021 was to draw up a proposal for the UN Decade of Ocean Science for Sustainable Development in Finland and to coordinate its implementation.

The implementation of the Decade of Ocean Science is based on the Government Resolution on Finland's Maritime Policy Guidelines of 2019. The proposal for the implementation of the decade in Finland is based on the policy guidelines and the Government Resolution on Finland's Maritime Policy Action Plan of 2022. The Implementation Plan for the Decade of Ocean Science follows the priorities of the global Implementation Plan and takes into account the development needs and trends in the research on and sustainable development of both the Baltic Sea and oceans. The plan promotes the implementation of the Sustainable Development Goals and the incorporation of marine information even more broadly in the discussion and decision-making in society.

Keywords UN Decade of Ocean Science, climate change, marine production, marine information, marine research, seas and oceans, marine protection, state of the environment, shipping, maritime safety, sustainable development

ISBN PDF	978-952-383-337-1	ISSN PDF	2490-1164
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-337-1>

Innehåll

FOTOGRAFIER	7
Inledning	8
1 Nationell plan för genomförande av årtiondet för havsforskning	12
1.1 Målen för den nationella genomförandeplanen	12
1.2 Mål och åtgärder i den nationella genomförandeplanen	13
1. Ett rent hav där källorna till föroreningar identifierats, reducerats eller eliminerats	13
2. Ett friskt och motståndskraftigt hav där förvaltningen av de marina ekosystemen bygger på god kunskap	15
3. Ett hållbart produktivt hav som säkrar livsmedelsförsörjning och en hållbar blå ekonomi	17
4. Ett förutsägbart hav där samhället har förmågan att förstå och förutsäga förändrade förhållanden i havet	19
5. Ett säkert hav där liv och försörjningsmöjligheter är skyddade från havsrelaterade faror	20
6. Ett transparent och tillgängligt hav med jämlik och öppen tillgång till data, information, teknologi och innovation	21
7. Ett inspirerande och engagerande hav där samhället förstår och värderar haven i relation till hållbar utveckling och människors välbefinnande	22
2 Förkortningar	24
3 Sammansättningen hos den styrgrupp som ansvarat för beredningen av genomförandeplanen	25

FOTOGRAFIER

Sida	Fotografens namn
7	ÅlandSeaMap/Linn Engström
12	Jaakko Seppänen
14	Jaakko Seppänen
16	Ilkka Lastumäki
18	Forskningsfartyget Geomaris arkiv
19	Ilkka Lastumäki
20	Jaakko Seppänen
21	Harri Tarvainen Visit Kotka-Hamina

INLEDNING

Haven och oceanerna upprätthåller livet på jorden och täcker största delen av jordens yta. Haven producerar ekosystemtjänster för människorna och bidrar direkt eller indirekt till levebröd, välbefinnande och stabila samhällen. Världshavet förenar planeten och når även Finlands kust i form av vår egen välbekanta Östersjö.

Alla hav påverkas av mänsklig aktivitet och havens försämrade tillstånd har börjat ägnas allt större uppmärksamhet i hela världen. Haven hotas av försurning, stigande havsvattentemperatur och smältande havsis till följd av klimatuppvärmningen, förlust av biologisk mångfald, invasiva arter, förorening från näringsämnen, kemiska ämnen, plastskräp och mikroplast samt undervattensbuller. Östersjöns tillstånd påverkas särskilt av eutrofiering till följd av för stora kväve- och fosforutsläpp, och näringsbelastningen förutspås öka till följd av klimatförändringen.

Oceanerna och haven är fortfarande de minst kända och förstådda av jordens omfattande ekosystem. Skydd av havsmiljön och hållbar användning av havsresurserna förutsätter övervakning av havens tillstånd, aktuell forskningsdata om haven samt utnyttjande av kunskaperna i beslutsfattandet. Det är viktigt att förbättra tillgången till havsdata och dess användbarhet, att stärka den blå ekonomin och öka förståelsen för havet i samhället.

FN:s generalförsamling har utlyst ett årtionde för havsforskning till stöd för hållbar utveckling 2021-2030. Initiativet till årtiondet togs av UNESCOs Internationella oceanografiska kommission (IOC) 2016. Syftet med årtiondet för havsforskning är att effektivisera och förbättra tillgången till och användningen av havsdata för att främja hållbar utveckling. Det övergripande målet för årtiondet är "the Science we need for the Ocean we want".

Ett mål för genomförandet av årtiondet för havsforskning är att förbättra havens tillstånd och den förvaltning och skötsel som syftar till detta. Målsättningarna och genomförandet ska vara ambitiösa och överskrida den nuvarande nivån. Ett mål är också att förändra havsdatas betydelse i samhället samt synligheten och förståelsen för havsdata och användningen av havsdata.

FN:s målprogram för hållbar utveckling Agenda 2030 styr också årtiondet för havsforskning. Särskilt mål 14 för hållbar utveckling, "Att bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt", och dess tio delmål utgör bakgrund till verksamheten under årtiondet, men årtiondet för havsforskning stödjer också genomförandet av nio andra mål för hållbar utveckling.

För att uppnå hållbar utveckling i haven förutsätts att produktionen av och tillgången till havsdata förbättras i FN:s medlemsstater. Detta förutsätter samarbete mellan forskningen, den offentliga förvaltningen, civilsamhället och näringslivet. Årtiondet för havsforskning förenar olika vetenskapsgrenar och samhällssektorer och kallar aktörerna att lösa problemen med havsmiljön tillsammans samt att producera ny havsdata som gynnar utvecklingen och samhällena.

Årtiondet för havsforskning samordnas av UNESCO och dess internationella oceanografiska kommission IOC. Kommissionen godkänner nationella åtgärder som en del av det globala programmet genom anmälningar som tas emot två gånger per år. Kommissionen finansierar inte åtgärderna utan samlar dem i syfte att främja synergier, samarbete, informationsförmedling och synlighet. Programmet genomförs i form av nationellt arbete i FN:s medlemsstater och ansvaret för arbetet vilar på respektive medlemslands havsforskningssamfund. Det nationella arbetet styrs och samordnas av nationella kommittéer som utses separat. I Finland inleds och styrs genomförandet av årtiondet för havsforskning av en styrgrupp som tillsatts av statsrådets kansli och vars mandatperiod pågår mellan den 2 juni 2021 och den 31 december 2022. I styrgruppen ingår representanter för centrala forskningsinstitut och universitet som producerar havsdata i Finland samt de styrande ministerierna och forskningsfinansiärerna. Denna plan har utarbetats av styrgruppen. Styrgruppen har varit nationell kommitté för årtiondet för havsforskning sedan hösten 2021.

I denna plan beskrivs tyngdpunkterna i det nationella genomförandet och huvuddragen i organiseringen av årtiondet för havsforskning. Planen är uppbyggd utifrån de sju delmålen för årtiondet för havsforskning. Planen kompletteras med konkreta mellan- eller delmål, uppföljning, tidtabeller och utseende av ansvariga aktörer. Åtgärderna under årtiondet omfattar till exempel forskningssamarbete, program, projekt, evenemang och andra åtgärder för deltagande i det globala genomförandet av årtiondet för havsforskning.

I Finland ligger tyngdpunkten i verksamheten under årtiondet på havsdata om Östersjön, men också havsforskning ingår i enlighet med Finlands riktlinjer (2019) och åtgärdsprogram (2022) för havspolitik. Regionalt samarbete bedrivs särskilt med de nordiska länderna och Östersjöns kuststater.

I UNESCOs utredning (GOSR 2022) konstateras att den finländska havsforskningen är högklassig och produktiv. Forskning bedrivs av statliga forskningsinstitut samt flera universitet. I Finland är havsforskningen emellertid ett litet forskningsområde, som sysselsätter cirka 200 personer. Av denna orsak har havsforskningen stärkts genom samarbete. Exempel på samarbete är sammanslutningen av marina forskningsinfrastrukturer FINMARI samt havsdataportalen Östersjön.fi, som tillhandahåller kunskap och data för den breda allmänheten och proffs. Också flera institut genomför omfattande forskningsprojekt tillsammans. Att underhålla och utveckla den marina forskningsinfrastrukturen, inklusive fortlöpande forskningsfartygsverksamhet är centralt för att trygga havsforskningen och produktionen av havsdata under och efter årtiondet för havsforskning. Det nationella genomförandet av årtiondet för havsforskning samlar forskare och beslutsfattare på ett nytt sätt. Målet är att under årtiondet engagera också andra samhällsaktörer såsom frivilligorganisationer och näringslivet.

Som ett led i genomförandet av detta program uppdateras också Finlands nationella strategi för havsforskning från 2011. I uppdateringen av strategin för havsforskning behandlas genomförandet av de åtgärder som hänför sig till forskningen enligt denna genomförandeplan mer ingående.

1 Nationell plan för genomförande av årtiondet för havsforskning

1.1 Målen för den nationella genomförandeplanen

Det övergripande målet för årtiondet för havsforskning är att producera havsdata som främjar en permanent lösning på de utmaningar som riktar sig mot havsmiljön och en hållbar användning av haven. Till målen hör att identifiera den kunskap som behövs som stöd för en hållbar utveckling, stärka forskningen och ett övergripande kunskapsunderlag om oceaner och hav samt att främja användningen av havsdata i beslutsfattandet och verksamheten i samhället. Det övergripande målet är indelat i sju delområden och de åtgärder som ingår i dem kan variera till omfattning och form och utgöras av till exempel program, projekt och evenemang.

Den globala täckningen och tillgången när det gäller havsdata främjas genom att utveckla observationssystem, informationssystem och modeller. Att stärka den tekniska och oceanografiska kompetensen och samhällets förståelse för havet är en del av helheten. Med hjälp av forskningsdata kan man dämpa föroreningen av haven och naturens utarmning, stödja livsmedelssäkerheten och främja anpassningen till och beredskapen för klimatförändringen och naturkatastrofer. Också tidigare okända hot som mänsklig aktivitet medför för havsmiljön och en hållbar användning av haven kan identifieras och hanteras med hjälp av nya forskningsdata. Genom konsekvensanalyser utreds förändringsmekanismer från organismer till samhällets systemiska funktion. Med hjälp av modeller kan man förutsäga framtida utvecklingstrender. Med hjälp av långsiktig uppföljning kan man verifiera inverkan på havet från mänsklig aktivitet samt styra åtgärder och investeringar som syftar till en god miljöstatus i rätt riktning.

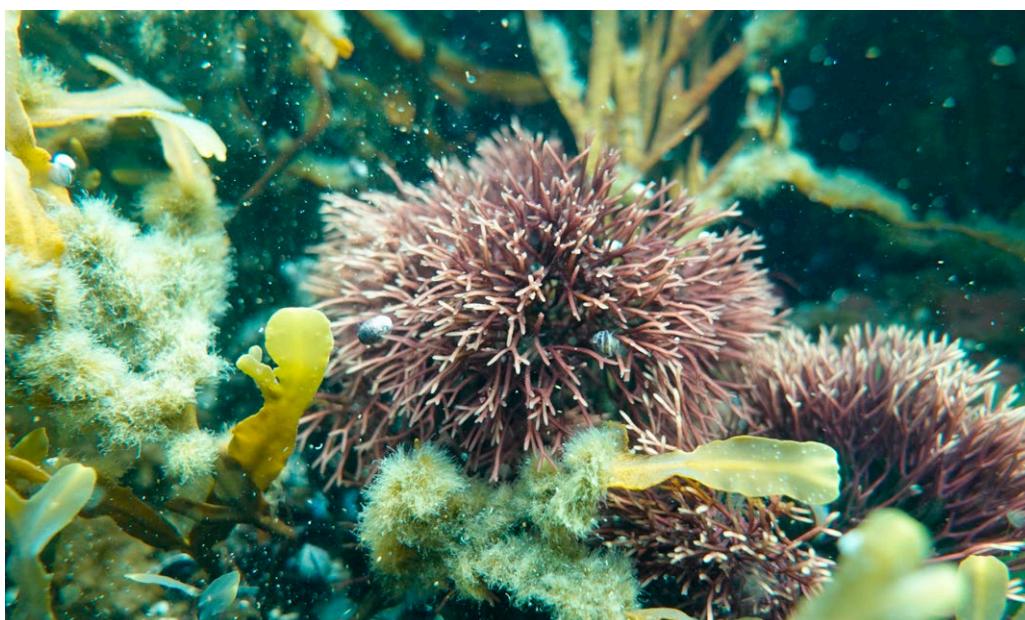
Östersjön är en del av världshavet och ett viktigt närhav för oss, där miljöns tillstånd hotas av belastning från intensiv mänsklig aktivitet i såväl avrinningsområdet som havet. Klimatförändringen i Östersjön förändrar nederbörden, avrinningen och årstidsbundenheten samt minskar Östersjöns istäcke de kommande decennierna. Den snabba klimatförändringen påverkar Östersjöns ekosystem och dess processer i stor utsträckning samt framhäver behovet av aktuella havsdata som pejar den framtida utvecklingen.

Utvecklande av havsforskning, havsdata och havsförståelse som gäller Östersjön samt regionalt samarbete med Östersjöländerna är en central del av denna plan. Det nationella genomförandet av årtiondet för havsforskning samordnas också med de andra nordiska länderna. Internationellt nätverkande och samarbete är också viktigt för att stärka den finländska havsforskningskompetensen.

1.2 Mål och åtgärder i den nationella genomförandeplanen

De sju målområden för planen som presenteras nedan motsvarar målen i den nationella genomförandeplanen för årtiondet för havsforskning, med vilkas hjälp man eftersträvar visionen för årtiondet "the Science we need for the Ocean we want".

1. Ett rent hav där källorna till föroreningar identifierats, reducerats eller eliminerats

Till följd av mänsklig aktivitet hamnar för mycket näringsämnen, skadliga ämnen och skräp i havet, men mänsklig aktivitet orsakar också fysikalisk störning som buller och grumling av vattnet. Friska havs- och kustekosystem hotas av föroreningar, men de skadar också näringarna och det värde som havsmiljön ger människorna. Att förhindra föroreningar har länge varit i fokus för havsskyddet i Finland och runt hela Östersjön, men arbetet måste fortsätta. Den gröna omställningen och hållbarhetsomvälvningar kan medföra nya utmaningar när det gäller att stoppa och kontrollera föroreningarna. Också krig, kriser och terrorism påverkar direkt och indirekt belastningen på havsmiljön på ett oförutsett sätt.

Åtgärder:

- 1.1. Den inhemska havsforskningen utvecklas med beaktande av regionalt identifierade kunskapsbehov (med avseende på temat Ett friskt och motståndskraftigt hav) och regionalt samarbete (HELCOM Science agenda/BSAP/BANOS SRIA).
- 1.2. Sambandet mellan forskning och beslutsfattande stärks genom effektiviserad och rätt inriktad kommunikation och uppföljning av forskningsdatas effekt.
- 1.3. En nationell Östersjöpanel föreslås bli inrättad.

2. Ett friskt och motståndskraftigt hav där förvaltningen av de marina ekosystemen bygger på god kunskap

De marina ekosystemens hälsa hotas av direkta och indirekta konsekvenser av mänsklig aktivitet såväl på land som till havs. Hållbar användning, skydd samt vård och förvaltning av havs- och kustekosystemen förutsätter att det produceras övergripande kunskap om dessa ekosystem. De kumulativa effekterna av olika slags belastning från mänsklig aktivitet och omfattande miljöförändringar och särskilt klimatförändringen måste beaktas när skötseln och förvaltningen utvecklas. Friska och fungerande marina ekosystem med återhämtningsförmåga förmår producera livsviktiga ekosystemtjänster också för samhället och människorna.

Åtgärder:

2.1. Forskningen om havs- och kustekosystemens hälsa och mångformighet främjas särskilt med avseende på klimatförändringen och hållbar användning samt för skötselns och skyddets kunskapsbehov.

2.2. Tillräcklig uppföljning av havs- och kustekosystemens mångformighet säkerställs och utvecklas för att stödja förutsättningarna för hållbar utveckling och effektivt skydd.

2.3. Acceptansen för miljö- och klimatpolitiskt beslutsfattande som gäller havet stöds genom förståelig kommunikation om forskningsdata till beslutsfattare och medborgare särskilt med avseende på effekterna av klimatförändringen och mänsklig aktivitet och deras inbördes beroende.

2.4. Forskning om istandsättning, restaurering och ekologisk kompensation av marina livsmiljöer främjas.

3. Ett hållbart produktivt hav som säkrar livsmedelsförsörjning och en hållbar blå ekonomi

Oceanernas och havens betydelse för den globala ekonomin, människornas välbefinnande och matproduktionen är stor och har förutspåtts öka avsevärt i framtiden. Den blå ekonomin måste emellertid växa hållbart. Utnyttjandet av havens och Östersjöns fiskbestånd måste basera sig på hållbar användning, fiskemetodernas miljöpåverkan måste vid behov minskas och forskningen i syfte att minska vattenbrukets miljökonsekvenser bör främjas. Samtidigt måste alla åtgärder främja skydd och restaurering av den biologiska mångfalden och olika ekosystem.

Oceanerna och haven erbjuder möjligheter inte bara till fiske utan också till annan ekonomisk aktivitet samt nya verksamhetsformer. Exempel på sådana är sjötransporter, energiproduktion och turism. Haven kan också fungera som råvarukälla för flera olika produktionssektorer.

Olika länders regeringar, myndigheter och branschaktörer behöver mer kunskap och verktyg för att styra utvecklandet av en hållbar blå ekonomi. Vi behöver mer kunskap för att bedöma konsekvenserna av all verksamhet med anknytning till haven och för att säkerställa lokal, regional och global hållbarhet. Inom alla sektorer av den blå ekonomin finns särskilda kunskapsbehov och genom att tillgodose dem är det möjligt att främja innovationer och teknisk utveckling, påskynda beslutsfattandet, minimera riskerna och undvika negativa förändringar i havsmiljön.

Åtgärder:

3.1. Det inrättas en innovationsplattform för hållbar marin produktion, där branschaktörer, forskningen och myndigheterna kan växelverka och främja en hållbar marin produktion utifrån bästa tillgängliga kunskap.

3.2. Sambanden mellan blå ekonomi, marina ekosystemtjänster och biologisk mångfald samt forskningen kring potentiella risker stärks.

4. Ett förutsägbart hav där samhället har förmågan att förstå och förutsäga förändrade förhållanden i havet

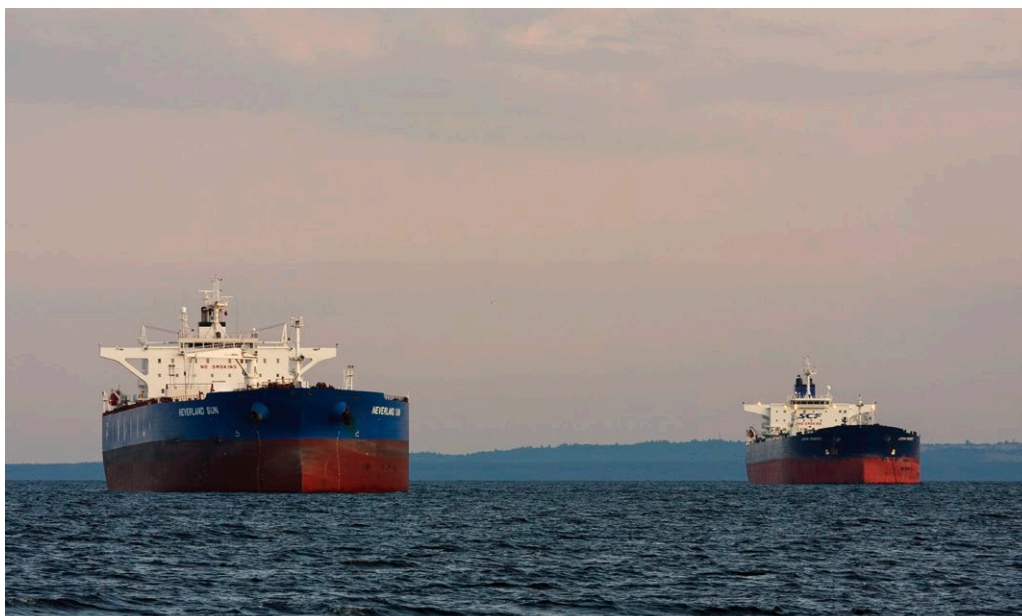

Oceanerna och haven är fortfarande de minst kända av jordens omfattande livsmiljöer. Det blir allt viktigare att kartlägga haven och förstå de marina ekosystemens funktion när klimatet förändras. Interaktionerna mellan hav, kuster och avrinningsområden och förändringar i dem är centrala för samhällena, eftersom största delen av världens befolkning bor i kustzoner. Detta gäller också den helhet som bildas av interaktionerna mellan Östersjöns kustekosystem och avrinningsområden. Integrerad forskning och prognostisering kring ekosystemens förändringar och reaktioner i förhållande till belastningen från mänsklig aktivitet är nödvändig. Forskningsdata lägger grunden för en anpassningsbar och dynamisk förvaltning och skötsel samt möjliggör hållbar användning av marina naturresurser.

Åtgärder:

- 4.1. Finlands strategi för havsforskning uppdateras.
- 4.2. Interaktionen mellan produktionen av havsdata och beslutsfattandet samt utnyttjandet av havsdata i beslutsfattandet stärks.
- 4.3. Användningen av digital informationshantering vid produktionen och utnyttjandet av havsdata stärks. Det skapas en digital parallellform/tvilling till Östersjön genom att kombinera och utveckla en helhet av modellsystem som beskriver Östersjön.

5. Ett säkert hav där liv och försörjningsmöjligheter är skyddade från havsrelaterade faror

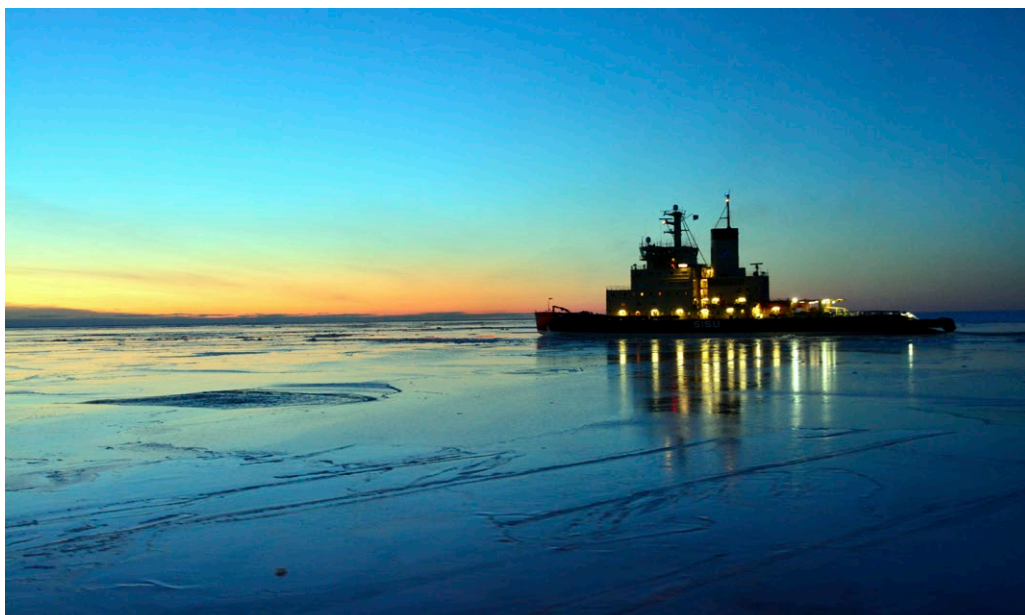

Marina olyckor eller förödelse som orsakats av naturen och människan, såsom översvämningar, stormar, giftiga algbloomningar eller sjötrafikolyckor orsakar allvarliga hot och konsekvenser för kustens ekosystem, samhällen, sjötrafiken och försörjningsberedskapen. De risker som klimatförändringen orsakar och de ökade extrema väderfenomenen framhäver vikten av att hantera, förutspå och förbereda sig på risker. En lägesbild över riskerna för naturkatastrofer och i sjöfarten som baserar sig på realtida havsdata främjar flexibilitet och anpassning samt skydd mot risker som orsakas av mänsklig aktivitet och naturen. Också ökad medvetenhet om riskerna för naturkatastrofer och hur man kan skydda sig mot dem är viktig. Finländsk forskning kan främja särskilt observationen och bekämpningen av faror som förekommer i Östersjön.

Åtgärder:

- 5.1. Sjöfarts- och skyddssamarbetets nätverkande och internationella synlighet utökas, där HELCOM och HELCOMs BALEX-övningar, IMO, PAME och dess Arctic Shipping Traffic Data (ASTD) är centrala.
- 5.2. Den forskning samt förvaltning och skötsel som gäller särdragen hos skyddet mot naturkatastrofer och anpassning till klimatförändringen i Östersjön främjas.
- 5.3. Den realtida observationsverksamheten utvecklas i syfte att främja en bättre lägesbild av sjöfarten och beredskapen och säkerheten till havs och för att gagna uppföljningen av havsmiljöns tillstånd.

6. Ett transparent och tillgängligt hav med jämlik och öppen tillgång till data, information, teknologi och innovation

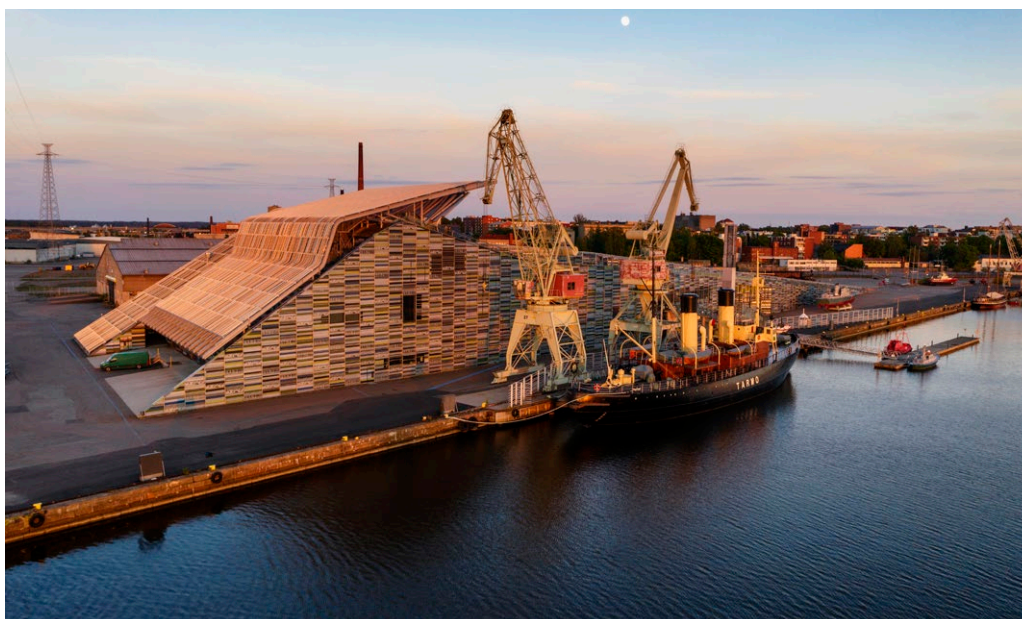

Forskning och nya tekniker förbättrar kvaliteten på kunskapen om haven och ökar kunskapsmängden samt gör det möjligt att dela kunskapen effektivare. Ett omfattande och korrekt inriktat utbud av havsdata effektiviserar beslutsfattande, den innovativa verksamheten samt förvaltningen och skötseln av marina ekosystem samt stödjer uppnåendet av målen för hållbar utveckling. Produktionen av havsdata kräver avsevärda resurser. Lagringen av datamaterial samt materialets tillgänglighet och öppenhet är centralt för att samhället på bästa sätt ska kunna utnyttja den havsdata som producerats och produceras.

Åtgärder:

- 6.1. Enhetligheten och användbarheten hos de kunskapsflöden som gäller haven utvecklas, varvid FINMARI- och EMODnet-, ICES-samarbetet är centralt. För Internationella oceanografiska kommissionen inrättas en nationell havsdatacentral (IODE NODC) utifrån FINMARI-konsortiet och portalen Östersjön.fi.
- 6.2. Möjligheterna att hitta finländsk havsdata samt datas tillgänglighet och användbarhet främjas med särskild hänsyn till kartläggning av och tillgång till gamla mätdata och forskningsrön.
- 6.3. Havs- och kustuppföljningens kontinuitet, underhåll och utveckling säkerställs.

7. Ett inspirerande och engagerande hav där samhället förstår och värderar haven i relation till hållbar utveckling och människors välbefinnande

Östersjön är ett bihav till Atlanten och en del av världshavet. Östersjön omges av nio stater och det internationella samarbete kring forskning och havsskydd är effektivt och har en unik och lång historia. Östersjön är en föregångare i gott och ont. Det grunda havet lider av konsekvenserna av mänsklig aktivitet, men å andra sidan har man som resultat av vetenskapligt och administrativt samarbete lyckats vända utvecklingstrenderna och förbättra havets tillstånd. Östersjön kan också ses som ett "laboratorium" för internationellt marint samarbete.

Årtiondet för havsforskning är en världsomspännande satsning, under vilket samhällets medvetenhet om haven, de risker som riktar sig mot dem och de möjligheter som den blå ekonomin och kultursamarbetet erbjuder stärks. Ett av de centrala temana under årtiondet är att öka medvetenheten om och förståelsen för haven, dvs. att stärka samhällets marina läskunskap i form av en interaktiv dialog mellan forskare och samhällsaktörer.

Åtgärder:

7.1. Det utarbetas en handlingsplan för marin läskunskap för årtiondet för havsforskning i Finland.

7.2. Det ordnas årligen ett öppet havsdataforum "Hur mår Östersjön" på världshavens dag den 8 juni där forskare och experter berättar hur Östersjön och haven mår.

7.3. Det genomförs en andra utvecklingscykel av havsdataportalen Östersjön.fi, där webbplatsens funktioner förbättras och utbudet utvecklas till att omfatta även kunskap om haven och det ordnas en utställning om årtiondet för havsforskning i Finlands sjöhistoriska museum.

7.4. Som stöd för genomförandet av årtiondet för havsforskning ordnas det en internationell vetenskapskongress om Östersjön (BSSC) i Helsingfors i september 2023.

7.5. Det produceras läromedel som stärker den marina läskunskapen samt växelverkan med unga, skolelever och civilsamhället och som görs tillgängliga i portalen Östersjön.fi.

2 Förkortningar

BSAP	HELCOM Baltic Sea Action Plan, Aktionsplan för Östersjön
EMODnet	European Marine Observation and Data Network, det europeiska nätet för marin observation och datainsamling
FINMARI	Finnish Marine Research Infrastructure, Finlands marina forskningsinfrastruktur
HELCOM	Helsinki Commission, Helsingforskommissionen, Skyddskommissionen för Östersjön
ICES	International Council for the Exploration of the Sea, Internationella havsforskningsrådet
IMO	International Maritime Organization, Internationella sjöfartsorganisationen
IOC	Intergovernmental Oceanographic Commission, UNESCOs internationella oceanografiska kommission
PAME	Protection of the Arctic Marine Environment Working Group, Arktiska rådets arbetsgrupp för skydd av den marina miljön i Arktis

3 Sammansättningen hos den styrgrupp som ansvarat för beredningen av genomförandeplanen

Statsrådets kansli tillsatte den 2 juni 2021 en styrgrupp vars uppgift var att utarbeta ett förslag till FN:s årtionde för havsforskning (2021–2030) som stödjer hållbar utveckling i Finland och att samordna genomförandet av det.

Ordförande för gruppen var miljörådet Jussi Soramäki (statsrådets kansli) och vice ordförande miljörådet Maria Laamanen (miljöministeriet) till och med den 26 januari 2022. Till medlemmar i styrgruppen utsågs följande personer: Östersjöambassadören Helena Tuuri (utrikesministeriet), specialsakkunnig Henna Rinne (miljöministeriet) från och med den 27 januari 2022, konsultativ tjänsteman Heikki Lehtinen (jord- och skogsbruksministeriet), konsultativ tjänsteman Eero Hokkanen (kommunikationsministeriet), konsultativ tjänsteman Mika Honkanen (arbets- och näringsministeriet), forskningsprofessor Aarno Kotilainen (Geologiska forskningscentralen), professor Alf Norkko (Helsingfors universitet), forskningsprofessor Jari Haapala, (Meteorologiska institutet), programdirektör Meri Kallasvuo (Naturresursinstitutet), direktör Laura Raaska (Finlands Akademi), FD Elina Kari (Havsforskarna i Finland), direktör Paula Kankaanpää (Finlands miljöcentral), biträdande professor, direktör Jari Hänninen (Åbo universitet) och biträdande professor Nina Tynkkynen (Åbo Akademi).

Till ersättare i styrgruppen utsågs följande personer: lagstiftningsrådet Tiina Ranne (utrikesministeriet), konsultativ tjänsteman Laura Sarlin (kommunikationsministeriet), gruvöverinspektör Riikka Aaltonen (arbets- och näringsministeriet), specialforskare Joonas Virtasalo (Geologiska forskningscentralen), professor Petteri Uotila (Helsingfors universitet), enhetschef Laura Tuomi (Meteorologiska institutet), forskare Sanna Kuningas (Naturresursinstitutet), ledande vetenskapsexpert Jaana Lehtimäki (Finlands Akademi), ledande forskare Kai Myrberg (Finlands miljöcentral), professor Veijo Jormalainen (Åbo universitet) och universitetsforskare Marie Nordström (Åbo Akademi).

Sekreterare var ledande forskare Hermanni Kaartokallio (Finlands miljöcentral) och forskare Jaakko Seppänen (Meteorologiska institutet).

SNELLMANGATAN 1, HELSINGFORS
PB 23, 00023 STATSRÅDET
tfn 0295 16001
info@vnk.fi
vnk.fi/sv

ISSN PDF 2490-1164
ISBN PDF 978-952-383-337-1